

Hvad vil det sige, at sygdomme eksisterer?

Editorial

Is Compulsive Buying a Real Disorder, and Is It Really Compulsive? *)

Peter W. Jepsen

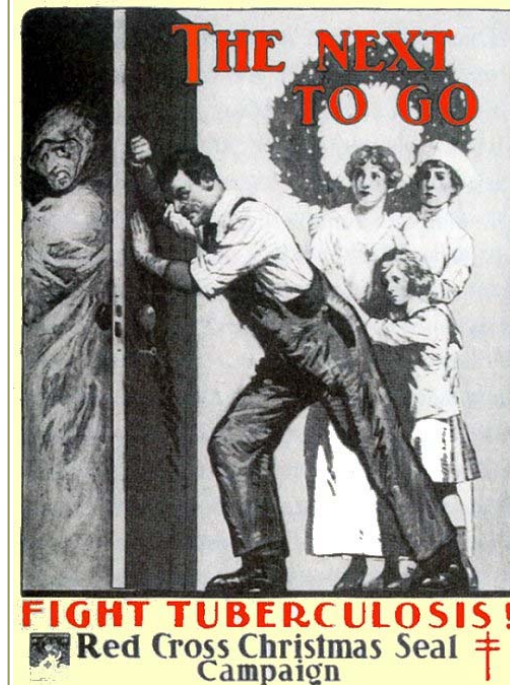
2006

“Changes to DSM-V being considered include the creation of two broad new categories that may influence the conceptualization of compulsive buying.”

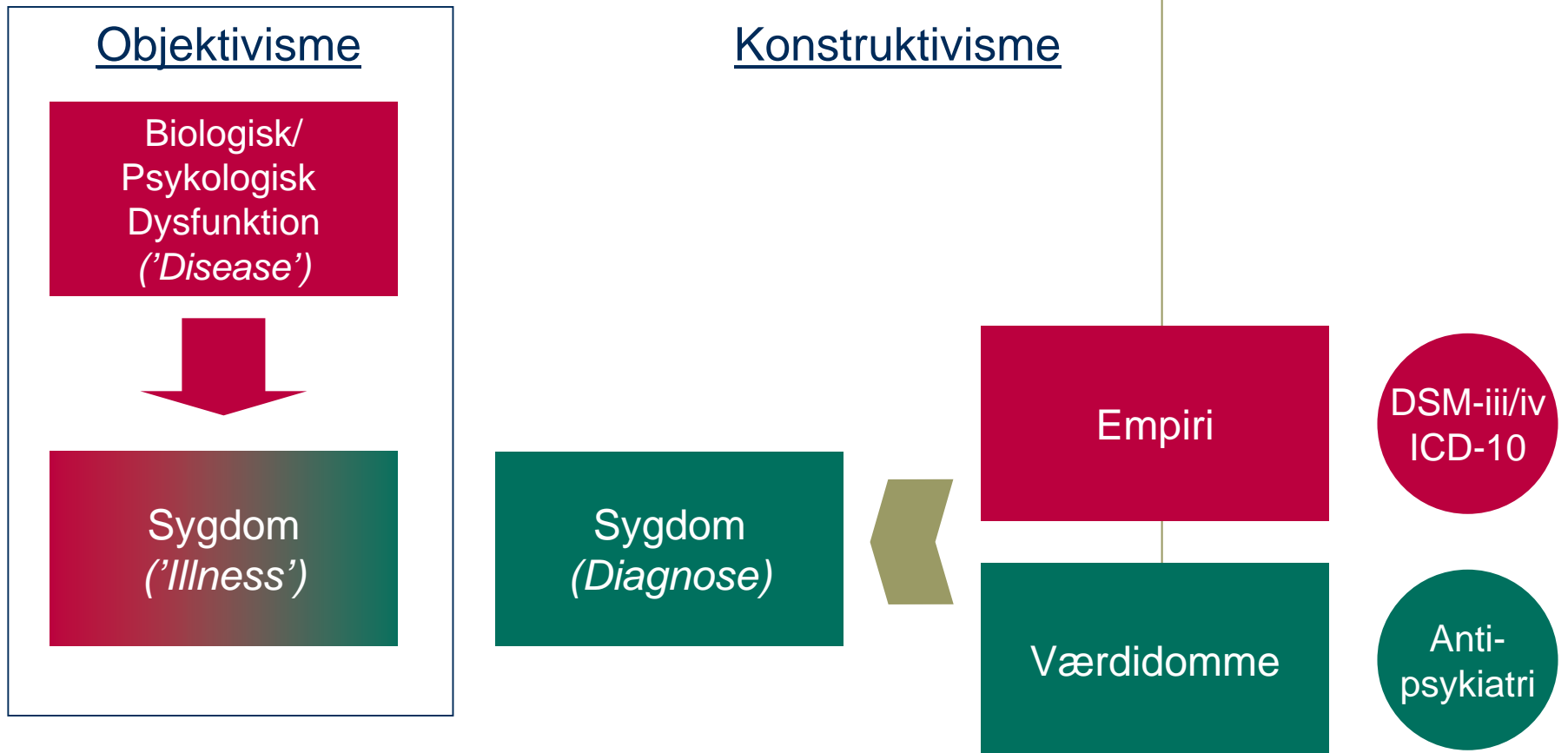
*) Am J Psychiatry 2006;163:1670-2

Tre teser om hvad sygdomme 'er'

- Sygdomme er 'i virkeligheden' produktet af en biologisk 'fejl' (Objektivisme)
  - Den biomedicinske sygdomsmodel
- Sygdomme er 'ikke-andet-end' det, vi ser (Konstruktivisme)
  - Den epidemiologiske sygdomsmodel
  - Bio-psyko-sociale sygdomsmodeller
- Sygdomme er subjektive oplevelser (Subjektivisme)
  - Den Hippokratiske sygdomsmodel
  - Psykodynamiske og psyko-sociale sygdomsmodeller

Sygdomsbegrebet (1)

Sygdomsbegrebet (2)

Subjektivisme

'Der er ikke sygdomme, kun syge mennesker'

Lægen behandler syge mennesker (*'illness'*) snarere end sygdomme (*'disease'*)

© Peter

Gabriel Metsu (Ne): Lægens besøg (1629-67)

Sygdomsbegrebet (3)

- Distinktionen mellem sygdomme og adfærdsforstyrrelser
- Objektivisme:
    - Sygdomme er biologisk determineret
      - Adfærdsforstyrrelser, som ikke er udtryk for en biologisk dysfunktion, er ikke sygdomme
    - Tilstræbt værdineutralt sygdomsbegreb
  - Konstruktivisme:
    - Sygdomme/ adfærdsforstyrrelser er sociale konstruktioner
      - Sygdomsrelativisme
      - Delvis værdibaseret sygdomsbegreb
  - Subjektivisme:
    - Adfærdsforstyrrelser er psykologisk eller socialt determineret

Den biomedicinske sygdomsmodel

- Sygdomme (*'disease'*) er principielt anatomisk-kliniske entiteter
  - Sygdommes eksistens dermed udtryk for en virkelighed i naturen (*essensialisme*)
  - Grænsen mellem det raske og det syge er reel
- Sygdomme har et naturligt forløb
  - Medicinsk behandling 'virker' på sygdommen i det enkelte syge menneske
    - Ved at ændre sygdommens naturlige forløb
- Mennesker med samme *sygdom* skal have samme medicinske behandling
  - *Selvom* de har forskellige symptomer
- Medicinsk behandling 'virker' uanset om pt. tror på den eller ej

Essensialisme:
 Indebærer i relation til sygdom, at vores beskrivelse og klassifikation af sygdomme ikke er tilfældig, men afspejler en virkelighed i naturen

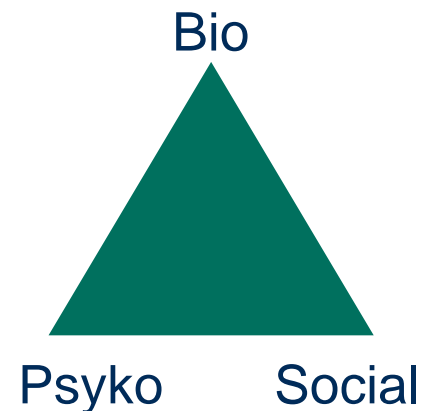
Indebærer ontologisk realisme

Den epidemiologiske sygdomsmodel Bio-psyko-sociale sygdomsmodeller*)

- Sygdomme er et empirisk faktum
- Sygdomme beskrives/defineres på klinisk niveau
  - Dvs. på grundlag af symptomerne (*nominalisme*)
  - Grænsen mellem de raske og det syge er formel
- Sygdomme eksisterer (alene) i kraft af vor beskrivelse af dem (*empirisme*)
- Sygdomme udtryk for statistisk 'fejl' eller uhensigtsmæssig adfærd
- Diagnosen et 'kodeord' som refererer til faglig viden og erfaring mht. sygdomsbillede, behandling, forløb og følger
- Mennesker med samme *diagnose* skal have samme behandling
  - *For*di de har samme symptomer

Empirisme:
Erkendelsesteoretisk position efter hvilken erkendelse af omverdenen bygger på sanseindtryk

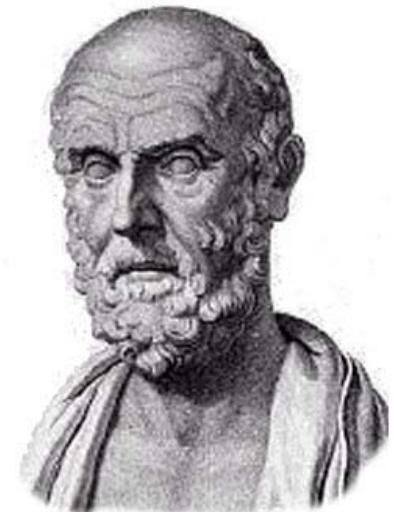
Indebærer ontologisk anti-realisme

*) Engel, 1977

Den Hippokratiske sygdomsmodel - Psykodynamiske og psyko-sociale sygdomsmodeller

- Fokus på *'illness'* snarere end på *'disease'*
- *'Illness'* er den subjektive oplevelse af at *være* syg
- *'Illnesses'* er sygdomme, der er*)
  - Uønsket for den syge
  - Genstand for en særlig behandling
  - Acceptabel undskyldning for kritisabel adfærd
- Ikke alle fuld overensstemmelse mellem *'illness'* og *'disease'*
- Syge mennesker skal behandles individuelt
  - *'Primum non nocere'*

ΗΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ
Hippocrates
(460-ca. 370 f.Kr.)

*) Boorse, 1975

Konklusion

Sygdommes eksistens afhænger af synsvinklen:

- Efter den biomedicinske sygdomsmodel har sygdomme en form for realeksistens
- Efter den epidemiologiske sygdomsmodel har sygdomme formel eksistens
  - Sygdomme eksisterer i kraft af vores beskrivelse af dem
- Efter den Hippokratiske sygdomsmodel har sygdomme ingen form for eksistens uden for det enkelte syge menneske

DIAGNOSTIC AND STATISTICAL
MANUAL OF
MENTAL DISORDERS

FOURTH EDITION
TEXT REVISION

DSM-IV-TR™

AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION